

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 370/2020 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen yhdenvertaisesta leskeneläkkeestä ja nuorten leskien asemasta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Mari-Leena Talvitien /kok ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 370/2020 vp:

Mitä hallitus aikoo tehdä, jotta kaikille leskille voidaan taata yhdenvertainen iästä ja perhemuodosta riippumaton eläkeoikeus ja

mitä hallitus tekee parantaakseen nuorten leskien asemaa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Lakisääteinen perhe-eläketurva muodostuu kahdesta rinnakkaisesta järjestelmästä. Työeläkelätkien mukaisella perhe-eläkkeellä korvataan sitä ansiotulon menetystä, joka perheelle aiheutuu huoltajan kuolemasta. Kansaneläkelain mukaisella perhe-eläkkeellä puolestaan turvataan lesken ja lasten vähimmäistoimeentulo.

Perhe-eläketurvan kannalta tilanteessa, jossa leski on alle 50-vuotias eikä hänellä ole lapsia, on yleensä oletettavaa, että leski kykenee hankkimaan oman toimeentulonsa ja hänellä on jäljellä vielä useita työvuosia. Perhe-eläkkeen saamisen edellytysten puuttuessa turvataan henkilön toimeentuloa kuitenkin muilla laissa säädetyillä etuuksilla, kuten toimeentulotuella ja yleisellä asumistuella.

Vuoden 2017 työeläkeuudistuksessa ei tehty muutoksia perhe-eläkkeisiin. Uudistuksen yhteydessä työmarkkinoiden keskusjärjestöt sopivat kuitenkin kolmikantaisen selvitystyön aloittamisesta lakisääteisen perhe-eläketurvan kehittämis- ja ajanmukaistamisvaihtoehtoista. Sosiaali- ja terveysministeriön työryhmä julkaisi maaliskuussa 2017 raportin työeläkejärjestelmän perhe-eläketurvan kehittämisvaihtoehtoista (sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2017:19).

Työmarkkinakeskusjärjestöt sopivat 11.6.2019, että leskeneläke muutetaan määräaikaiseksi siten, että sitä maksetaan leskelle 10 vuotta, kuitenkin vähintään siihen saakka, kun nuorin lapseneläkkeeseen oikeutetuista täyttää 18 vuotta. Työmarkkinakeskusjärjestöt sopivat myös, että leskeneläkettä maksetaan yhteistaloudessa asuville avopuolisoille, jos he ovat asuneet yhdessä vähintään 5 vuotta ja heillä on yhteinen alaikäinen lapsi.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 370/2020 vp

Pääministeri Marinin hallituksen 10.12.2019 päivätyssä hallitusohjelmassa vuosille 2019–2023 on sitouduttu vuoden 2017 eläkeuudistuksen toimeenpanon jatkamiseen yhteistyössä työmarkkinakeskusjärjestöjen kanssa.

Sosiaali- ja terveysministeriössä on vireillä perhe-eläkeuudistus, jonka tavoitteena on ajanmukaistaa työeläkelakien ja kansaneläkelain mukainen perhe-eläketurva vastaamaan yhteiskunnan ja perheiden muuttuneisiin tarpeisiin. Jatkossa tavoitteena on ensisijaisesti turvata edunjättäjän kuolemaa seuranneen sopeutumisvaiheen toimeentuloa. Tavoitteena on myös parantaa lasten ja lapsiperheiden asemaa sekä kohdentaa perhe-eläke-etuuksia uudelleen ottaen huomioon työelämässä, perheiden rakenteissa ja yhteiskunnassa tapahtuneet muutokset. Perhe-eläkejärjestelmää uudistavan työryhmän työn pohjana on edellä mainittu työmarkkinakeskusjärjestöjen sopimus, joka sisältää leskeneläkeoikeuden ulottamisen tietyin edellytyksin avopuolisille. Tämä parantaisi myös nuorten avoleskien asemaa.

Helsingissä 20.5.2020

Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen